

Žák jako subjekt vzdělávání

Determinanty procesu vzdělávání,
faktory žakovské úspěšnosti

Třída vs. žáci

Greger, Simonová, Straková (eds). *Spravedlivý start.*

Cíle na úrovni vzdělávací politiky

Projevy nerovností: např. 17 % VŠ absolventů bez VŠ vzdělaných rodičů, proporce romských žáků mimo běžné ZŠ

Cíl: Snižování nerovností ve vzdělávání

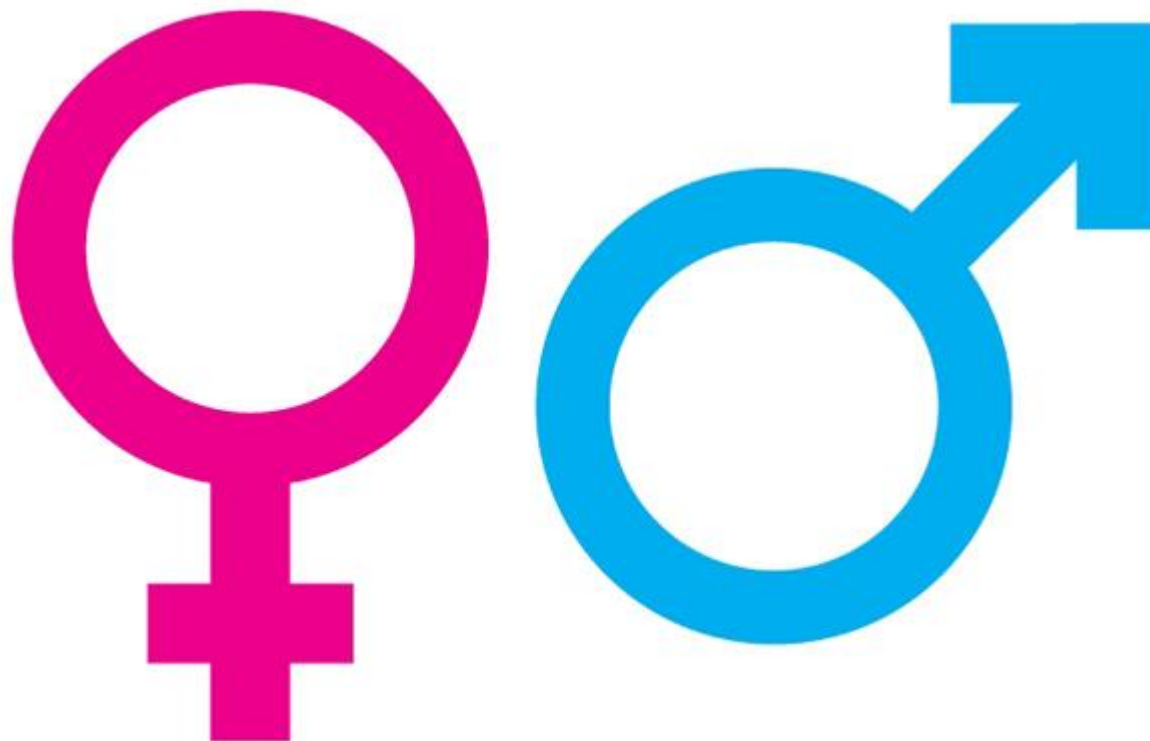
(Strategie vzdělávání 2020)

Prostředky: např. povinný přípravný ročník v rámci preprimárního vzdělávání, společné vzdělávání

Determinanty na straně žáků

Vrozené či získané charakteristiky žáků,
které se promítají do vzdělávacího procesu

Determinanty na straně žáků

Pohlaví → genderová očekávání

Determinanty na straně žáků

Národnost

Determinanty na straně žáků

Kulturní kapitál (Pierre Bourdieu)

-ekonomický kapitál (převoditelný na kulturní)

-sociální kapitál

-vtělený

-institucionalizovaný

-materializovaný (prostý a symbolický)

Determinanty na straně žáků

Jazykový kód (Basil Bernstein)

= teorie jazykového deficitu

-rozvinutý (elaborovaný) kód

-omezený kód

-nedokonalost v užívání jazyka je významným brzdícím faktorem vzdělávacího procesu (Lawton, 1968); dále Labow, Gee

Determinanty na straně žáků

Intelligence – dispozice vs. potenciál

fluidní vs. krystalická intelligence (Cattell)

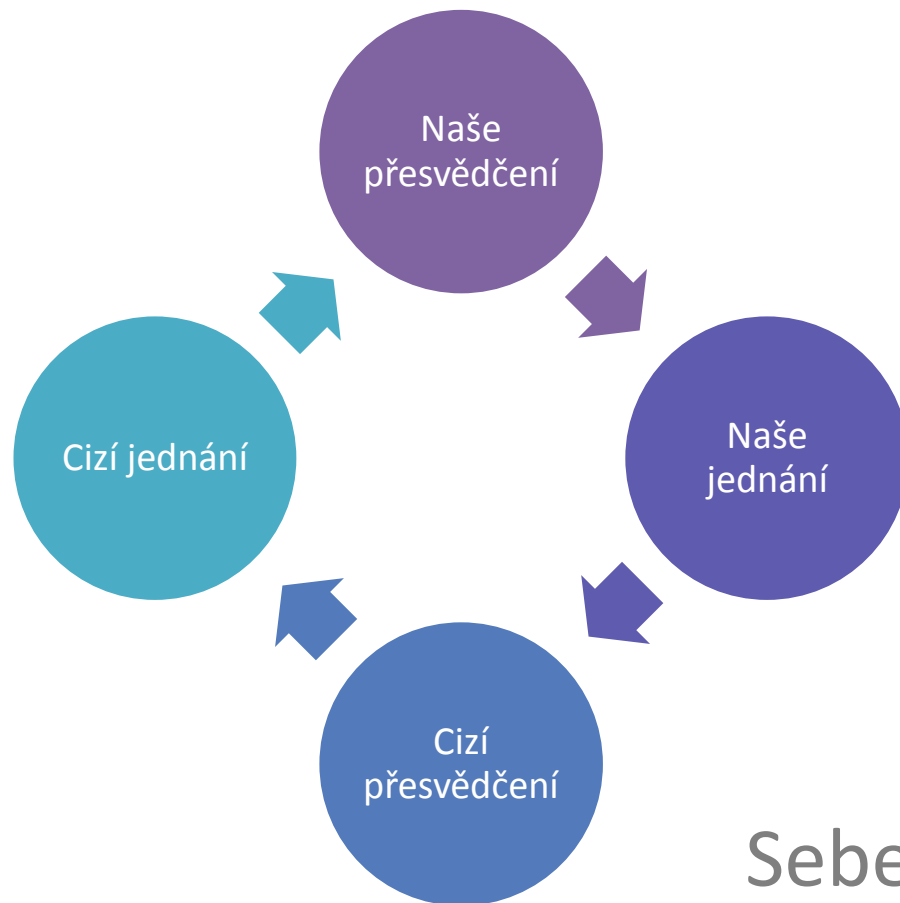
Determinanty na straně žáků

Učební styl = svébytné postupy při učení

-Metakognitivní potenciál člověka

-Do velké míry souvisí s určitou smyslovou citlivostí (vizuální, verbální nebo kinestetický typ)

Důsledek: typizace žáků ze strany učitelů

Sebenaplňující
proroctví

Důsledek: typizace žáků ze strany učitelů

-tzv. Pygmalion efekt

-tzv. Golem efekt

Faktory uvnitř vzdělávacího systému

Jaké faktory působí na úspěšnost
žáků uvnitř vzdělávacího systému?

Faktory uvnitř vzdělávacího systému

1. uspořádání vzdělávacího systému
(diferenciace, složení žáků ve třídě)

Tab. 2: Věk prvního rozdělení dětí do výběrových a nevýběrových škol

země	věk první selekce
Rakousko, Německo	10
Česko, Slovensko, Maďarsko, Turecko	11
Mexiko, Belgie, Nizozemsko, Švýcarsko	12
Lucembursko	13
Itálie, Korea	14
Řecko, Portugalsko, Francie, Irsko, Japonsko, Polsko	15
Norsko, Austrálie, Kanada, Dánsko, Finsko, Island, Nový Zéland, Španělsko, Švédsko, Velká Británie, Spojené státy	16

Faktory uvnitř vzdělávacího systému

Klima školní třídy a školy

Faktory uvnitř vzdělávacího systému

Složení učitelského sboru

Závěrem

Žáci vs. lidé